

BİLGİ NOTU

Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliği Hakkında

10 Ekim, 2019

A. GENEL OLARAK

Geleneksel fonlama yöntemlerine alternatif bir yöntem olarak ortaya çıkan, temelinde, yaratıcı projelerin hayata geçirilebilmesi için kitlelerin gücünden ve Web 2.0 uygulamalarından faydalanan kitle fonlamaya (crowdfunding) ilişkin Türkiye’de ilk yasal düzenleme, 28.11.2017 tarihinde 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda (“Kanun”) yapılan değişiklik ile gerçekleştirilmiştir.

Bu düzenleme ile kitle fonlamasına aracılık eden ve elektronik ortamda hizmet veren kitle fonlaması platformlarının kurulması ve faaliyete başlaması Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“Kurul”) iznine tabi tutulmuş olup, platformların kuruluşlarına, ortaklarına, pay devirlerine, çalışanlarına, her bir fon sağlayıcısı tarafından yatırılacak veya proje sahipleri ile girişim şirketleri tarafından toplanabilecek paranın azami limitine ve faaliyetleri sırasında uymaları gereken diğer ilke ve esaslar ile toplanan fonların ilan edilen amacına uygun olarak kullanıldığının kontrolü ve denetimine ilişkin esaslar hususunda ikincil düzenleme yapma yetkisi de Kurul’a verilmiştir.

Kanun düzenlemesi kitle fonlamanın hangi türlerinin mevzuat kapsamında yapılabileceği ve ne şekilde gerçekleşeceği konusunda detaylı hükümler içermediğinden, bu hususların Sermaye Piyasası Kurulu tarafından ikincil mevzuat ile düzenlenmesi ihtiyacını doğurmuştur.

Kurul nezdinde yürütülen ikincil düzenleme çalışmaları sonucunda, yaygın olarak kullanılan ödül ve bağış temelli kitle fonlama türleri kapsam dışı bırakılarak ortaklığa dayalı kitle fonlaması modelinin sermaye piyasası mevzuatına entegre edilmesi amacıyla düzenlenen Sayılı Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliği’ne kılavuzluk etmesi için III-35/A.1 Sayılı Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliğ Taslağı (“Taslak”) hazırlanmıştır. Taslak, Kurul tarafından tüm kişi ve kuruluşların paylaşımına açılarak Taslak’a ilişkin görüş ve öneriler Kurul tarafından toplanmıştır.

Tebliğ, Taslak’taki gramatik ve şekli düzenlemelerin yanı sıra, kitle fonlama platformunun öz sermayesine ilişkin ilk iki yıl için muafiyet getirilmesi, girişimci için Türkiye’de yerleşik olma şartının getirilmesi, bir dönem ödeme kuruluşlarının da adının anıldığı emanet yetkilisi olarak Takas ve Saklama Bankası A.Ş.’nin belirlenmesi gibi birçok hususta da güncelleme içermektedir.

Sermaye Piyasası Kurulu Tebliğ ile kitle fonlama platformlarına, kitle fonlama platformlarının faaliyetlerine, kitle fonlama platformu üyeliğine ve kampanya sürecine, fon kullanım yerlerine ve girişim şirketlerine ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

İşbu Bilgi Notu’nda hukuki detaya girilmeden özet olarak Tebliğ’deki düzenlemelere yer verilecektir. Daha detaylı bilgi ve özel nitelikteki sorularınız için bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.

TEBLİĞ KAPSAMI

Sermaye Piyasası Kurumu tarafından düzenlenen Tebliğ, isminden de anlaşılacağı üzere ödül ve bağış karşılığında fon toplanması faaliyetlerine ilişkin bir düzenleme olmayıp, amaçlanan paya dayalı kitle fonlamasına ilişkin usul ve esasları düzenlenmektedir.

Tebliğ'i daha doğru bir şekilde değerlendirebilmek için Tebliğ'de yer verilen tanımların üzerinden geçmeyi uygun buluyoruz. Tebliğ kapsamında başkaca tanımlar da yer almakta olup burada sadece özellikle dikkat edilmesi gerektiğini düşündüğümüz tanımlara değinilmiştir.

Kurul: Sermaye Piyasası Kurulu

Kitle fonlaması: Bir projenin veya girişim şirketinin ihtiyaç duyduğu fonu sağlamak amacıyla Kurul tarafından belirlenen esaslar dâhilinde Kanunun yatırımcı tazminine ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın kitle fonlama platformları aracılığıyla halktan para toplanmasını

Kitle fonlama platformu("Platform"): Kitle fonlamasına aracılık eden ve elektronik ortamda hizmet veren kuruluşu

Girişimci: Projesine kaynak ihtiyacı bulunan Türkiye'de yerleşik gerçek kişiler. *Girişimci'nin Türkiye'de yerleşik olma kriteri Taslak'ta yer almayıp Tebliğ ile birlikte düzenlenmiştir.

Emanet Yetkilisi: Kitle fonlama platformları aracılığıyla toplanan fonu, girişim şirketine aktarılan veya yatırımcılara iade edilene kadar Tebliğdeki hükümler çerçevesinde emanetçi sıfatıyla bloke eden İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. ile portföy saklama hizmeti verme konusunda Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilen banka ve aracı kurumlar (diğer portföy saklayıcıları)

Kitle fonlaması bilgi formu: Projenin veya girişim şirketinin ihtiyaç duyduğu fonun toplanabilmesi amacıyla kampanya sayfasında ilan edilen ve standartları Kurulca belirlenen formu

Üyelik sözleşmesi: Platform ile üyeler arasında elektronik ortamda düzenlenen ve asgari unsurları Kurulca belirlenen çerçeve sözleşmeyi

Bu tanımlar, aşağıda vereceğimiz bilgilerin doğru anlaşılması açısından önem arz etmektedir.

1. PLATFORM

- Kitle fonlamasına aracılık eden ve elektronik ortamda hizmet veren kuruluşu olarak tanımlanan kitle fonlama platformu, münhasıran kitle fonlaması faaliyeti yürütecektir. Platformların bu faaliyetlerin yürütülmesi esnasında girişim şirketine veya girişimciye yönelik danışmanlık hizmeti vermesine engel bir durum bulunmamaktadır.
- Platform'un, faaliyette bulunabilmesi için Kurul'a başvuru yapması ve Kurul tarafından kitle fonlamasına aracılık etmeye uygun görülmesi gerekmektedir. Platform'un, Kurul tarafından kitle fonlamasına aracılık etmeye uygun görülebilmesi için aranan başlıca kriterler;

Platform'un,

- Anonim ortaklık olması,

- Asgari sermayesinin 1.000.000,-TL olması ve tamamının nakden ödenmiş olması ve ödenmiş sermayesi ile öz sermayesinin bu tutardan az olmaması,
- Şirket paylarının tamamının nama yazılı pay olması,
- Ticaret unvanında “Kitle Fonlama Platformu” ifadesinin yer alması,
- Esas sözleşmesinin faaliyetlere ilişkin maddesinde, Platform’un münhasıran kitle fonlaması faaliyetini icra edeceğinin belirtilmesi,
- Ortaklarının, yönetim kurulu üyelerinin ve platformun tüzel kişi ortaklarının önemli etkiye sahip ortaklarının Tebliğ’de belirtilen kriterlerde olması,
- Yönetim kurulunun asgari olarak 3 kişiden oluşması ve en az birisinin, kişisel varlıklarını ve/veya tecrübe ve birikimlerini başlangıç veya büyüme aşamasındaki şirketlere aktaran lisanslı bireysel katılım yatırımcısı olması,
- Bir yatırım komitesine* (“Yatırım Komitesi”), iç kontrol ve risk yönetim sistemi ile muhasebe ve operasyon birimine sahip olması,
- Kurulun bilgi sistemleri yönetimi düzenlemelerinde dar yetkili aracı kurumlar için ön görülen bilgi sistemleri altyapısının oluşturularak faaliyete geçirilmiş olması,
- Belge, kayıt ve muhasebe işlemlerini yürütecek sorumlu birimde yeterli sayıda personelin istihdam edilmiş olması,
- Paya dayalı kitle fonlaması faaliyetinin operasyonel işlemlerini yerine getirmeyi teminen Merkezi Kayıt Kuruluşu ve Emanet Yetkilisi ile sözleşme imzalaması ve bilgi işlem sistemleri ile teknolojik altyapısını bu kuruluşların belirlediği esaslar çerçevesinde uyumlaştırması, *
- Üyelerin girişim şirketi yetkilileri ve/veya girişimci ile elektronik ortamda iletişim kurabilecekleri altyapıyı platform nezdinde oluşturması, *
- Kendi personeli arasında, personeli ile hizmet verdiği kişiler arasında ya da hizmet verdiği kişilerin kendileri arasında çıkabilecek çıkar çatışmalarını tanımlaması, çıkar çatışmalarının önlenmesi için alınabilecek tedbirleri ve çıkar çatışmalarının önlenememesi durumunda izlenecek prosedürleri içeren yazılı çıkar çatışması politikası oluşturması ve bu politikayı yönetim kurulu kararına bağlamasıdır.

Katılım Bankaları ve Geniş Yetkili Aracı Kurumlar’ın, kitle fonlamasına aracılık etmeye uygun görülebilmesi için (*) kriterlere sahip olması yeterlidir. Bu istisna yukarıda sayılan listeye alınma şartları bakımından geçerli olup Katılım Bankaları ve Geniş Yetkili Aracı Kurumlar diğer tüm yükümlülüklerden eşit olarak sorumludur.

- Asgari öz sermaye şartı, Platform’un Kurulca faaliyette bulunmasına karar verilmesini takip eden iki yıl süresince yarısı oranında uygulanacaktır.
- Kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan anonim ortaklıkların pay sahibi sayısı beş yüzü aşıya dahi payları halka arz olmuş sayılmayacak ve halka açık ortaklık hükümlerine tabi olmayacaklardır.
- Dünya çapındaki uygulamalarda Platformların toplanan fon bedeli üzerinden komisyon aldığı örneklere rastlanmaktadır. Kurul, Taslak’ta olduğu gibi Tebliğ’de de Platform tarafından fon bedeli üzerinden bir komisyon alınmasına, bu komisyona ilişkin komisyon oranı ve/veya tutarına ilişkin düzenleme yapmamayı uygun görmüştür.

Platform'un Faaliyetlerine İlişkin Tebliğ'de Yer Alan Başlıca Kısıtlamalar

- Platform, Platform'un ortakları, yönetim kurulu ve yatırım komitesi üyeleri, kampanyası yürütülen girişim şirketine veya projeye fon sağlayamazlar. Fakat başka platformlar tarafından kampanyası yürütülen girişim şirketine veya projeye yatırım yapamayacakları hususunda bir düzenleme Tebliğ'de yer almamaktadır.
- Kurul, Platformların girişim şirketi veya projelere karşı tarafsız olmasını ön görmüş, girişim şirketi veya projelere ilişkin yatırımcılara yönelik olarak yatırım tavsiyesi niteliğindeki değerlendirme, analiz ve yorumlarda bulunmasını yasaklamıştır.
- Yurt içi – yurt dışı bağlamında sınırlama ön görülen Tebliğ'de, Platformların yurt dışında yerleşik şirketlere yönelik Türkiye'de yerleşik kişilerden fon toplanmasına yönelik kitle fonlaması faaliyeti yürütemeyeceği düzenlenmiştir.
- Platformlar, paylara ilişkin olarak ikincil piyasa işlemlerine aracılık etmeyecektir. Başka değişle pay alım satım fiyatlarının belirlenmesine etki etmeyecektir.
- Platformlar gayrimenkul ve gayrimenkule dayalı hakların alım satımı ve gayrimenkul projelerinin geliştirilmesi ile girişim şirketlerine iştirak edilmesine yönelik kitle fonlaması faaliyeti yürütemeyecektir.

Platform'un Başlıca Sorumlulukları

- Kurul tarafından hazırlanan Tebliğ'de Platform, yatırımcıların hak ve menfaatlerini korumak ve olası hak kayıpları ve suiistimalleri önleyici tedbirler almakla yükümlü kılınmıştır. Kurul, buna ek olarak, üyelerin kitle fonlaması yatırımlarının taşıdığı riskleri anlayabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olduklarının, yatırımlarının tümünü kaybedebileceklerinin ve sahip olacakları payların devir imkânının kısıtlı olabileceğini anladıklarının tespiti ve yapılan tespit sonucunda kitle fonlaması yatırımlarına uygun olmadığı değerlendirilen kişilerin üyelik başvurularının reddedilmesi konusunda da Platformlara sorumluluk yüklemiştir.
- **Platform'un bu düzenleme kapsamındaki yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden Platform'un yönetim kurulu üyeleri, yatırım komitesi için öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesinden yatırım komitesi üyeleri ile platformun yönetim kurulu üyeleri, girişim şirketleri için öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesinden ise girişim şirketinin yönetim kurulu üyeleri sorumlu olacaktır. Kitle fonlaması platformları ve kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan kişiler ile bunlara fon sağlayanlar arasındaki ilişkiler genel hükümlere tabi olacaktır.**
- Platform, yönetim kurulunca icra edilmesi gereken faaliyetler ile Platform'un idaresi haricindeki görev ve yükümlülüklerin ifası için dışardan hizmet alabilmektedir. Bu halde dahi Platform'un sermaye piyasası mevzuatından doğan sorumlulukları ortadan kalkmayacaktır.

2. YATIRIM KOMİTESİ

- Tebliğ, her Platform'un yönetim kurulu tarafından, girişim şirketini veya girişimciye ait projeyi değerlendirecek, bunlara ilişkin hazırlanan kitle fonlaması bilgi formunu onaylayacak bir Yatırım Komitesi oluşturulmasını ön görmüştür.

- İşbu Yatırım Komitesi üyelerinin sahip olması gereken kriterler, Yatırım Komitesi'nin yapısına ilişkin hususlar Tebliğ'de ele alınmıştır.

Yatırım Komitesi'nin;

- En az 3 üyeden oluşması,
 - Üye sayısının çoğunluğunun finans, girişimcilik, işletmecilik, hukuki danışmanlık, teknoloji, sanayi ve ticaret gibi alanlarda en az beş yıllık tecrübeye sahip olması,
 - Yalnızca bir üyesinin platformun yönetim kurulu üyesi ve Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmelikte tanımlanan bireysel katılım yatırımcısı lisansına sahip olması
 - En az bir üyesinin Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey 3 Lisansına sahip olması,
 - Üyelerinin tamamının Platform'un ortakları ve yönetim kurulu üyeleri için aranan şartları sağlaması gerekmektedir.
- Tebliğ'e göre, Yatırım Komitesi üyeleri, Tebliğ kapsamındaki faaliyetleri karşılığında girişim şirketlerinden veya girişimcilerden herhangi bir ekonomik menfaat temin edemez ve değerlendirdikleri kampanyalara fon sağlayamaz.
 - Girişim şirketine ve/veya projeye ait kitle fonlaması bilgi formunun onaylaması, yatırım komitesi üye tam sayısının çoğunluğunun bu yönde karar vermesi ile mümkün olmakla birlikte, Platform tarafından bu fıkra da belirtilenden daha ağır bir nisap belirlenebilecektir.
 - Yatırım Komitesi üyeleri, kendilerinin, eşlerinin, alt ve üstsoyuna ait üstsoylarının sermaye, denetim ve idari bakımdan doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili oldukları projelere veya girişim şirketlerine ait kampanya başvurularının değerlendirilmesinde oy kullanamamaktadırlar.

3. GİRİŞİM ŞİRKETLERİNİN NİTELİKLERİ

- Paya dayalı kitle fonlaması yoluyla fon toplayacak girişim şirketleri;
 - Teknoloji faaliyeti ve/veya üretim faaliyetinde bulunmak,
 - Bilgi formunun ilan edildiği tarih itibarıyla son **beş yıl** içinde kurulmuş olmak,
 - Tabi oldukları mevzuat uyarınca hazırlayacakları en son yıllık ve varsa son güncel ara dönem finansal tablolarında, II-16.1 sayılı Ortaklıkların Kanun Kapsamından Çıkarılması ve Paylarının Borsada İşlem Görmesi Zorunluluğuna İlişkin Esaslar Tebliğinin 8 inci maddesinde finansal tablo kalemleri için öngörülen eşikleri aşmamak,
 - Düzenli olarak takip ve kontrol edilen tescil edilmiş bir internet sitesine sahip olmak zorundadır.
- Tebliğ'de halka açık ortaklıklar, yönetim kontrolü başka bir tüzel kişiye ait olan şirketler, halka açık ortaklıklar ile sermaye piyasası kurumlarının önemli etkiye sahip ortak konumunda bulunduğu şirketlerin paya dayalı kitle fonlaması yoluyla fon toplayamayacağı düzenlenmiştir.

4. YATIRIM SINIRLARI

- Tebliğ'e göre Nitelikli Yatırımcı olmayan gerçek kişiler, **bir takvim yılı içerisinde paya dayalı kitle fonlaması yoluyla azami 20.000,-TL yatırım yapabilecektir.** Taslak'a ek olarak Tebliğ ile bu sınırın 100.000 Türk Lirasını aşmamak kaydıyla yatırımcının platforma beyan ettiği yıllık net gelirinin %10'u olarak uygulanabileceğine yer verilmiştir.

5. FON TOPLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR

- Kurul, Tebliğ'de, toplanacak fonların aktarılmasından önce girişim şirketinin kuruluş işlemlerinin tamamlanmış olması ve bu fonların yalnızca sermaye artırımını suretiyle çıkarılacak paylar karşılığında girişim şirketine aktarılması şartlarının gerçekleşmiş olmasını zorunlu kılmıştır.
- **Sermaye artırımını suretiyle çıkarılacak paylar oydan yoksun olabilecektir.**
- **Girişim şirketi payları karşılığında yatırımcılardan sağlanacak fonların tamamının nakden ödenmiş olması zorunlu kılınmıştır.**
- **Nitelikli yatırımcılar hariç olmak üzere yatırımcılara verilecek paylar arasında imtiyaz farkı yaratılmayacağı açıkça belirtilmiştir.**
- Tebliğ'e göre bir girişim şirketi veya girişimci tarafından herhangi bir on iki aylık dönemde kitle fonlama platformları aracılığıyla en fazla iki kampanya ile Kurulca belirlenecek azami tutarlarda fon toplanabilecektir. Bilgi formunda açıklanmak ve ihraç sınırını geçmemek kaydıyla talep edilen fon miktarının azami yüzde yirmisine kadar ek fon toplanabilecektir.
- 1.000.000,- Türk Lirasını aşan fon taleplerinde, hedeflenen fonun en az yüzde onuna tekabül eden tutarın kampanya süresi içerisinde nitelikli yatırımcılar tarafından karşılanmış olması zorunludur. Bu zorunluluk toplanan ek fon bakımından uygulanmayacaktır.
- **Toplanan fonların emanet yetkilisi nezdinde girişim şirketi veya girişimci adına açılan hesaplarda bloke edilerek girişim şirketine aktarılması emanet yetkilisi tarafından sağlanacaktır.**
- Toplanan fonlar, doğrudan veya dolaylı olarak gayrimenkul, gayrimenkule dayalı haklar ve gayrimenkul projelerinin satın alınması veya finansmanında kullanılamayacaktır.
- **Toplanan fonların bilgi formunda ilan edilen amacına uygun olarak kullanıldığının kontrolü ve denetimi Kanun uyarınca listeye alınmış bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından özel amaçlı bağımsız denetim raporu hazırlanmak suretiyle yerine getirilecektir.**
- Toplanan fonların ilan edilen amacına uygun olarak kullanılmasından girişim şirketinin yönetim kurulu sorumlu olacaktır.

6. PLATFORM TARAFINDAN YÜRÜTÜLECEK KAMPANYA SÜRECİNE İLİŞKİN ESASLAR

- Tebliğ'de, mevcut kampanya süreci tamamlanmadan aynı girişim şirketi veya girişimci tarafından başka bir kampanya süreci başlatılmayacağı düzenlenmiştir.
- **Kampanya süresi, yatırım komitesi tarafından onaylanmış bilgi formunun kampanya sayfasında yayımlandığı tarihte başlayacak ve bu süre azami 60 gün olarak belirlenebilecektir.**
- Yatırımcılar tarafından fon sağlamaya ilişkin ödeme emrinin verildiği andan itibaren 48 saat içerisinde cayma hakkına yönelik bildirim platforma iletilmesi suretiyle cayma hakkının kullanılması mümkündür.
- Kampanya süresinde **hedeflenen fon tutarının üzerinde fon toplanması halinde**, yatırımcılar arasında eşitsizliğe sebep olmayacak şekilde **emanet yetkilisi tarafından yatırımcılara aktarımı yapılacaktır.**

- Kampanyanın erken sonlanması veya kampanya süresiyle birlikte cayma hakkı sürelerinin tüm yatırımcılar bakımından sona erdiği tarih itibarıyla **hedeflenen fon tutarının toplanmış olması** durumlarında;
 - **Girişim şirketi** tarafından yürütülen kampanyalarda, platform adına emanet yetkilisi nezdinde açılan hesapta bloke edilen fon, girişim şirketinin emanet yetkilisi nezdinde açılan bloke hesabına aktarılır ve ilgili girişim şirketi tarafından kampanya süresinin sona ermesini takip eden **30 gün** içinde toplanan fon tutarı kadar sermaye artırımı yapılacaktır.
 - **Girişimci** tarafından yürütülen kampanyalarda, kampanya süresinin sona ermesini takip eden **90 gün** içinde **girişim şirketi kurularak** emanet yetkilisi nezdinde platform adına açılan hesapta bloke edilen fon, girişim şirketinin emanet yetkilisi nezdinde açılan bloke hesabına aktarılır ve en geç kuruluş işleminin ticaret siciline tescilini takip eden **30 iş günü** içinde ilgili girişim şirketi tarafından toplanan fon tutarı kadar **sermaye artırımı yapılacaktır**.
- **Hedeflenen fon tutarının toplanamamış olması halinde**, ilgili sürenin bitimini takip eden iş günü içinde platform tarafından yapılacak bildirim üzerine emanet yetkilisi nezdinde bloke edilen tutarlar, bu bildirim takip eden iş günü içinde emanet yetkilisi tarafından **yatırımcılara aynen iade edilecek ve bu suretle kampanya süreci sona erecektir**.

7. GÜNCEL DURUM VE SON NOT

Sermaye Piyasası Kurulu, hazırlamış olduğu Taslak sonrası gelen görüşleri dikkate alarak hazırladığı Tebliğ'de Platform'un sermaye yapısından kampanya sürecine kadar kapsamlı değişiklikler gerçekleştirmiştir. Özellikle Girişim Şirketi'nin bilgi formunun yayınlanması itibarıyla son 2 yıl içinde kurulmuş olma şartının genişletilerek 5 yıla çıkarılması birçok girişimcinin daha Tebliğ kapsamında kitle fonlaması ile projesine kaynak yaratmasına imkân tanyacaktır.

Başta da belirttiğimiz üzere bu bilgi notu kapsamında önemli gördüğümüz temel hususlara yer verilmiş olup detaylı bilgi talebi ve özel sorularınız için bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.